

Recepció Medalla d'Honor de la UOC

Agraïment Gabriel Ferraté

Saló Sant Jordi, Palau de la Generalitat de Catalunya

Molt Honorable President,
Magnífic Sr. Rector de la UOC,
Sr. Secretari d'Universitats i Recerca,
Col·legues Ex Rectors,
Autoritats,
Senyores i Senyors,

Moltes gràcies president Puigdemont per l'honor que em feu –que ens feu a tots els qui estem aquí– de presidir aquest acte. Per a un ciutadà d'aquest país, que el seu president l'acompanyi i l'honori amb la seva presència en un acte com el d'avui, té un gran valor i, per això també, és molt gran la meva gratitud. Senyor President, moltes gràcies.

El que ens congrega avui aquí és també un gest molt generós de la UOC i del seu Rector. No us cansaré dient-vos que no mereixo la vostra Medalla d'Honor. Doneu-ho per dit.

De fet, jo ja m'he sentit prou gratificat podent dur a bon terme el projecte de tirar endavant la UOC i constatant que, gràcies als qui m'han succeït i, molt singularment, al rector Planell i a tots els membres de la UOC, allò que començà com un projecte, avui s'ha consolidat, ha crescut i té un futur assegurat; assegurat a Catalunya i al món.

Aquesta és, si em permeteu dir-ho així, la meva millor medalla.

També us agraeixo molt aquesta Medalla d'Honor de la UOC perquè la distinció premia molta gent: els qui van fer possible la creació de la UOC i tots els qui li han donat continuïtat.

«Però no sols premia molta gent sinó també una mentalitat que és –i ha de ser– un signe de la identitat d'aquest país: la de la Catalunya oberta, renovadora i valenta, associada al progrés social, cultural, científic i tecnològic, que posa tot això al servei de la formació de les persones del seu país.»

Ho vaig veure acomplert a la Politècnica i ho he vist acomplert –estic per dir, culminat– a la Universitat Oberta de Catalunya.

Per a mi és un immens honor representar tots els que ho han fet possible. Citaré només, pel que fa a la creació de la UOC, el president Pujol i el conseller Laporte, ja que van ser ells els qui van prendre la decisió de tirar endavant iniciatives amb visió de futur, però també complexes i de risc. I ho van fer.

Finalment, després de tot el procés administratiu, polític i jurídic que calia, la llei del 6 d'abril de 1995 reconeixia i creava formalment la UOC.

Cal destacar que malgrat que el model de la UOC no figurava en la legislació vigent, va calar el concepte que

«Es pot fer tot allò que, encara que no estigui previst en la llei, no estigui explícitament exclòs, si és ètic.»

Des de l'inici, un petit equip –format per persones entusiastes i amb mentalitat innovadora– es va posar a treballar intensament i a tot ritme per a concebre i desenvolupar el nou model d'ensenyament «a distància» que els nous temps i les noves tecnologies demanaven.

*De fet, tal com es recull en el tractat de **Schengen** “no existeixen innovacions, ni tampoc noves idees, per bones que siguin, si no es basen en un procés d'aprenentatge i no es desenvolupen”.*

Recordo que en el document fundacional es deia: «La UOC, sorgida de la societat del coneixement, està compromesa a crear i difondre el saber i a facilitar la formació de les persones al llarg de la vida, superant les barreres del temps i de l'espai. La UOC,

promoguda pel Govern i la societat civil catalana, aspira a ser una institució de referència en els àmbits de la cultura, de l'educació i de la recerca en un món en canvi constant».

Us deia més amunt que darrere d'aquesta iniciativa hi havia també la mentalitat oberta del país. Ho va fer evident la unanimitat amb què tots els grups polítics del Parlament ho van aprovar i el fet que les universitats catalanes –totes– en aquell moment varen acceptar i acompanyar la nova universitat. Hem de reconèixer, així mateix, el mèrit de tots els implicats.

La UOC era molt singular i les novetats sempre compten amb comprensibles resistències. Però en comptes de resistències varem trobar complicitats i, en comptes d'escepticisme, confiança.

Des d'aquells moments ens varem voler fer dignes del suport del govern, del parlament i –com no– de la ciutadania que s'hi va apuntar.

És prou evident també que el que constava en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya era només una realitat «virtual» i que fer-la real necessitava el talent, el treball, el generós entusiasme i l'esforç i dedicació de moltes més persones.

«Per això aquesta medalla honora molt especialment tots els professors, tots els responsables acadèmics i gerencials, tots els administratius i tots els estudiants que ho varen fer, i ho estan fent, possible. En nom seu accepto l'honor que avui se'm fa i en nom seu, l'agraeixo.»

Per a subratllar el mèrit dels autèntics protagonistes d'aquest acte voldria ara recordar –breument– les dues inquietants novetats que el projecte comportava i el mèrit, per tant, dels qui van valorar més l'oportunitat que el risc.

La més evident d'aquestes novetats era la docència en línia (*online*) basada en un internet que estava començant a arrelar. Ho fèiem per a utilitzar la nova tecnologia al servei d'una millor extensió de l'ensenyament superior a les les persones decidides i preparades per a accedir-hi.

Dit d'una altra manera, volíem que ni el lloc, ni l'espai, ni l'edat, ni el moment, fossin un impediment per a estudiar i per a formar-se. Internet ho feia possible. Aleshores era una novetat potser arriscada però avui és gairebé una obvietat.

Els resultats confirmen l'encert del projecte. I gràcies a això –la universitat que anomenàvem *sense distàncies*– varem poder aportar quelcom a la voluntat de democratitzar i universalitzar l'accés a la cultura i a la formació.

Cal subratllar també que tots compartíem la idea que el model tecnològic era un instrument i no un objectiu. I crèiem que si l'evolució transformava la tecnologia, la UOC s'hi havia d'adaptar. L'essencial era –i és– una difusió rigorosa, però també més oberta, de la formació universitària.

Estava clar que l'objectiu no era l'eina –l'ús de la tecnologia per la tecnologia– sinó la possibilitat d'assolir resultats nous i desitjables que serien impossibles o difícils d'obtenir sense l'ús d'aquelles eines.

L'altra novetat, reconec que de vegades incòmoda i difícil de comprendre per a molts, era el model mixt –públic i privat– amb què es va concebre una universitat flexible, pensada com un servei públic, però també sense els peatges, si em permeteu dir-ho així, de l'administració pública, sotmesa freqüentment a una hiper legislació pensada més a prohibir el que no s'ha de fer, que no pas a obrir la porta a nous mètodes i procediments que un entorn i un món en constant i ràpida evolució i canvi accelerat requerien.

Atesa l'experiència viscuda, em sembla que l'invent també va sortir bé. I, com que sóc optimista, diria que molt bé.

«La UOC és ja avui una realitat plenament consolidada i en creixement i que, més enllà del servei de formació i recerca universitària que ofereix, contribueix decididament, per la seva naturalesa, al

reequilibri territorial de Catalunya i, en col·laboració amb la resta del nostre sistema universitari, contribueix també a preparar la ciutadania a fi que pugui afrontar degudament i amb preparació els nous i diversos reptes que l'emergent societat de la informació i del coneixement plantegen.»

Bé, ja m'he allargat prou. Em podria estar molta més estona parlant-vos del creixement de la UOC i de la seva presència més enllà de Catalunya: a Espanya i altres països, fet que l'ha portat a una docència en català, castellà o anglès; o a parlar-vos de la recerca de primer nivell que s'hi fa...

Però encara que pel fet de no ser mèrit meu, hi podria trobar una excusa, no estaria bé que m'allargués i us sotmetés a una pluja de xifres per agrair-vos que m'hagueu fet costat en un dia tant important per a mi i per a la institució.

Acabo com he començat: moltes gràcies a tots: Parlament i Govern de Catalunya, universitats catalanes, estudiants, professors i gestors de la UOC.

Gràcies, novament, per una distinció que entre tots heu fet possible.

Moltes gràcies Rector,

Gabriel Ferraté